

III, §§ 52 - 53

1. Παραδείγματα ερμηνευτικών ερωτήσεων

A. Ερωτήσεις ανοικτού τύπου ή ελεύθερης ανάπτυξης

1. Τι θέλει να αποδείξει ο Θηραμένης στο σύντομο λόγο του προς τους βουλευτές και ποια επιχειρήματα χρησιμοποιεί;
2. Οι Τριάκοντα χαρακτηρίζονται από τον Θηραμένη *ἀδικώτατοι* και *ἀσεβέστατοι*. Πώς δικαιολογεί αυτούς τους χαρακτηρισμούς; Είναι, κατά τη γνώμη σας, ορθοί;
3. Να εξηγήσετε αν επιβεβαιώνονται από το λόγο του Θηραμένη οι χαρακτηρισμοί που του αποδίδονται στην περιληπτική παρουσίαση των §§ 17-49 του βιβλίου σας.
ὧ ἄνδρες καλοὶ κάγαθοί: Είναι ειλικρινής ο χαρακτηρισμός *καλοὶ κάγαθοί*; Να δικαιολογήσετε την απάντησή σας.

B. Ερωτήσεις σύντομης απάντησης

1. Ποια είναι η αντίδραση του Θηραμένη στην απόφαση του Κριτία;
2. *ἀνεπήδησεν ἐπὶ τὴν ἐστίαν:* Ποιο νόημα είχε η κίνηση αυτή του Θηραμένη;
3. Γιατί ο Θηραμένης πιστεύει ότι δεν θα τον ωφελήσει το γεγονός ότι καταφεύγει στο βωμό ως ικέτης;
4. *θαυμάζω εἰ μὴ βοηθήσετε ὑμῖν αὐτοῖς:* Πού αποβλέπει ο Θηραμένης με τα λόγια αυτά;

2. Γραμματικές ερωτήσεις - ασκήσεις

1. *ἀνεπήδησεν, βοηθήσετε:* Να κλίνετε την οριστική ενεστώτα και παρατατικού των ρημάτων στη φωνή που δίνονται.
2. Να διαγράψετε το σκέλος που περιέχει λάθος στο γραμματικό προσδιορισμό των λέξεων που δίνονται:
 - *ἀκούσας:* είναι μετοχή αορ. ενεργητικής φωνής / μέσης φωνής

- *ταῦτα*: είναι οριστική αντωνυμία / δεικτική αντωνυμία
- *ὄνπερ*: είναι δεικτική αντωνυμία / αναφορική αντωνυμία
- *ἀγνοῶ*: είναι συνηρημένο σε -έω / σε -όω
- *μέντοι*: είναι αντιθετικός / διαζευκτικός σύνδεσμος

3. Να συνδέσετε τις λέξεις της στήλης Α με το γραμματικό προσδιορισμό τους στη στήλη Β. Δύο στοιχεία της στήλης Β περισσεύουν:

Α	Β
1. ὄνομα	α) κτητική αντωνυμία
2. εὐεξαλειπτότερον	β) επίθετο β' κλίσης
3. ὑμῶν	γ) υπερθετικός βαθμός επιθέτου
4. ὄδε	δ) δεικτική αντωνυμία
5. ἀσεβέστατοι	ε) προσωπική αντωνυμία
6. ἀγαθοί	στ) συγκριτικός βαθμός επιθέτου
7. ἐμόν	ζ) ουσιαστικό, ουδέτερο γ' κλίσης
8. ἐστίαν	η) επίθετο γ' κλίσης
	θ) ουσιαστικό, αρσενικό β' κλίσης
	ι) ουσιαστικό, θηλυκό της α' κλίσης

5. Να εντάξετε τις παρακάτω λέξεις στον πίνακα που ακολουθεί ανάλογα με τη γραμματική κατηγορία στην οποία ανήκουν:

ἀκούσας, ἐπί, ἐγώ, ἵκετεύω, εἶναι, μήτε, ὄν, ἀδικώτατοι, μοι, ἄνδρες, Θηραμένης, μέντοι, ἔφη, εἰ, ὑμῖν αὐτοῖς, καί, τό, οὐδέν, ἦ, ἐξαλείφειν.

ουσιαστ.	επίθετο	αντων.	ρήμα	άρθρο	σύνδεσ.	πρόθ.

ἐὰν γινώσκητε

4. Να βάλετε σε κύκλο τη σωστή αναγνώριση της συντακτικής θέσης των όρων που δίνονται:

- πάντων κτητική
η γενική είναι: διαιρετική
αντικειμενική
- ὅτι ... ὅδε ὁ βωμός αντικείμενο στο οὐκ ἄγνοῶ
η ειδική πρόταση είναι: υποκείμενο στο ἔφη
επεξήγηση στο τοῦτο

5. Να γράψετε δίπλα από κάθε αριθμό των όρων της στήλης Α το γράμμα της στήλης Β που χαρακτηρίζει τη συντακτική θέση του αντίστοιχου όρου. Δύο στοιχεία της στήλης Β περισεύουν:

A	B
1. ἐξαλείφειν	α) κατηγορούμ. στο υποκ. του εἰσί (οὔτοι)
2. ἐπιδείξει	β) επιθετικός προσδιορισμός στο ἄνδρες
3. ἀδικώτατοι	γ) τελ. απαρ. ως αντικείμενο στο βούλομαι
4. ὑμῶν	δ) γενική συγκριτική
5. καλοί	ε) εμπρόθ. της αναφοράς (από το ἀσεβέστατοι)
6. περὶ θεοῦς	στ) γενική διαιρετική (από το ἐκάστου)
7. ἐπὶ τὴν ἐστίαν	ζ) αντικείμενο του απαρεμφάτου ἐξαλείφειν
8. ἐμέ	η) τελ. απαρ. ως υποκ. στο (μὴ ἐπὶ Κριτία) εἶναι θ) εμπρόθετος προσδιορισμός τόπου ι) κατηγορημ. προσδιορ. στο ἄνδρες

4. Λεξιλογικές - Σημασιολογικές ασκήσεις

1. Να μεταφέρετε στη νέα ελληνική τις παρακάτω προτάσεις:

- ἴκετεύω τὰ πάντων ἐννομώτατα
- μὴ ἐπὶ Κριτία εἶναι ἐξαλείφειν
- κατὰ τὸν νόμον καὶ ὑμῖν καὶ ἐμοὶ τὴν κρίσιν εἶναι
- τὸ ἐμὸν ὄνομα οὐδὲν εὐεξαλειπτότερόν ἐστι ἢ τὸ ὑμῶν ἐκάστου

2. Με ποιες λέξεις του κειμένου σχετίζονται ετυμολογικά οι παρακάτω;
πηδάλιο, εστιατόριο, σεβαστός, απόφαση, άγνοια, θαυμαστός, αβοήθητος, συλλογή, αυτάρκης, βάση, διάρκεια.
3. Να γράψετε για κάθε ρήμα ένα παράγωγο ουσιαστικό της νέας ελληνικής: *άπογιγνώσκω, διαγιγνώσκω, ένδεικνυμι, έπιδείκνυμι.*
4. Να γράψετε ουσιαστικά, ρήματα ή επίθετα ετυμολογικώς συγγενή με τη λέξη *έστία* που να αποδίδουν το νόημα των φράσεων ή των προτάσεων που δίνονται¹⁴:
- συγκεντρώνω σε ορισμένο σημείο φωτεινή δέση:
 - αυτός που αναφέρεται στην εστία:
 - συμπόσιο, παράθεση γεύματος με τη συμμετοχή πολλών προσώπων:
 - ιδιοκτήτης εστιατορίου:
 - ο περιπλανώμενος, ο χωρίς εστία:
 - θεοί, προστάτες της οικογενειακής ζωής (στην αρχαιότητα):
5. *μόνον*: Να σχηματίσετε ουσιαστικά ή επίθετα με πρώτο συνθετικό το *μόνος* και αφού κάνετε όποιες αλλαγές είναι αναγκαίες, π.χ.: *μόνος + λόγος = μονόλογος* *μόνος + γένος = μονογενής*
- | | |
|--------------------------|-------------------------|
| <i>μόνος + δρόμος =</i> | <i>μόνος + γράμμα =</i> |
| <i>μόνος + ξυγός =</i> | <i>μόνος + έτος =</i> |
| <i>μόνος + κομμάτι =</i> | <i>μόνος + λέξη =</i> |
| <i>μόνος + κλίνη =</i> | <i>μόνος + ημέρα =</i> |
| <i>μόνος + πλευρά =</i> | <i>μόνος + στήλη =</i> |

¹⁴ Εστιάζω, εστιακός, συνεστίαση, εστιάτορας, ανέστιος, οι εφέστιοι θεοί.

6. Να συνδέσετε τις λέξεις ή φράσεις της αρχαίας ελληνικής της στήλης Α με την απόδοσή τους στα νέα ελληνικά στη στήλη Β. Ένα στοιχείο της στήλης Β περισσεύει¹⁵:

A	B
1. ἡ ἐστία	α) βοηθώ κάποιον
2. τὰ ἐννομότατα πάντων ἰκετεύω	β) βωμός
3. ἐπὶ τινὶ ἐστὶ	γ) ο σύμφωνος με το νόμο
4. ἡ κρίσις ἐμοί ἐστὶ	δ) απορώ με κάποιον / κάτι
5. ἀρκῶ τινί	ε) ικετεύω σε ό,τι πιο δίκαιο υπάρχει
6. θαυμάζω τινός	στ) αυτός που διαγράφεται εύκολα
7. καὶ ταῦτα γινώσκοντες	ζ) έχει κάποιος το δικαίωμα να..
8. εὐεξάλειπτος	η) και μάλιστα ενώ γνωρίζετε
	θ) δικάζομαι

¹⁵ 1β, 2ε, 3ζ, 4θ, 5α, 6δ, 7η, 8στ.